
Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Rastline in saditvena dela

Vegetation technology in landscaping – Plants and plant care

Technologie de végétation dans l'architecture de paysage –
Plantes et soins aux plantes

Vegetationstechnik im Landschaftsbau – Pflanzen und Pflanzarbeiten

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

SIST DIN 18916:2013

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/bbe6fb0b-0f38-472e-8fff-896bf562a4d6/sist-din-18916-2013>

NACIONALNI UVOD

Standard SIST DIN 18916 (sl), Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Rastline in saditvena dela, 2013, ima status slovenskega standarda in je enakovreden nemškemu standardu DIN 18916 (de), Vegetationstechnik im Landschaftsbau – Pflanzen und Pflanzarbeiten, 2002.

NACIONALNI PREDGOVOR

Nemški standard DIN 18916:2002 je pripravila skupina 01.13.00 "Urejanje zunanjih površin" v okviru tehničnega odbora za standarde v gradbeništvu.

Slovenski standard SIST DIN 18916:2013 je prevod besedila nemškega standarda DIN 18916:2002. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvorni standard v nemškem jeziku. Slovenski prevod standarda je pripravila strateška delovna skupina za urejanje zelenih površin pod okriljem Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS).

Odločitev za privzem tega standarda je 17. oktobra 2012 sprejel Strokovni svet SIST za splošno področje.

ZVEZE S STANDARDI

S privzemom tega nemškega standarda veljajo za omejeni namen referenčnih standardov vsi standardi, navedeni v izvorniku, razen tistih, ki so že sprejeti v nacionalno standardizacijo:

SIST DIN 18915:2013 (sl) Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Zemeljska dela

SIST DIN 18919:2013 (sl) Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Začetno in redno vzdrževanje zelenih površin

SKLICEVANJA NA NORMATIVNE DOKUMENTE

S privzemom tega standarda je treba ~~zakonska določila~~, ki so navedena v izvorniku, zamenjati z veljavnimi slovenskimi ~~zakonskimi določili~~.
<http://www.sist.si/catalog/standards/sist/bbe6fb0b-0f38-472e-8ff-896bf562a4d6/sist-din-18916-2013>

V okviru navedbe v točki 4.4 o upoštevanju dokumenta Zahteve glede kakovosti in priporočila za uporabo organskih zastirk in kompostov pri urejanju zelenih površin se glede uporabe komposta smiselno uporablja Uredba o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov (Uradni list RS, št. 62/2008).

Glede uporabe sredstev za varstvo rastlin, kot je to navedeno v točki 4.5, se uporabljajo določila Zakona o fitofarmaceutskih sredstvih (Uradni list RS, št. 83/2012).

Glede saditve dreves v bližini obstoječih podzemnih komunalnih vodov (točka 5.11) se upošteva navedba iz Zakona o graditvi objektov (ZGO-1 – UPB1, Uradni list RS, št. 102/2004, in vse spremembe, 49.c člen, prva alineja – varovalni pas gospodarske javne infrastrukture).

V okviru kontrole pri dobavi rastlin je treba upoštevati tudi Pravilnik o trženju razmnoževalnega materiala okrasnih rastlinah (Uradni list RS, št. 61/2005).

Glede pridobivanja rastlin iz naravnih rastišč je treba upoštevati Uredbo o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004) in Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000, Uradni list RS, št. 49/2004).

Pri uporabi standarda je priporočljivo upoštevati tudi drugo strokovno literaturo:

Izbor in uporaba drevnine za javne nasade (Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana, 2001) (Mestno drevje (Botanični vrt Univerze v Ljubljani, 2011)

E.N.A. (2010): Evropski tehnični in kakovostni standard za drevesnice

Pravilnik o načrtovanju, sajenju in negi lesnatih rastlin na javnih površinah v Mestni občini Maribor (Mestna občina Maribor, 2009)

OSNOVA ZA IZDAJO STANDARDA

- privzem standarda DIN 18916:2002

OPOMBE

- Popsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz “nemški standard”, v SIST DIN 18916:2013 to pomeni “slovenski standard”.
- Uvod in nacionalni predgovor nista sestavni del standarda.
- Nemški izrazi v besedilu standarda imajo v slovenščini naslednji pomen:
 - Vegetationsfläche, Pflanzung – nasad
 - Pflanzen – rastlina
 - Pflanzgrube – sadilna jama
 - Pflanzloch – sadilna luknja
 - Topf- und Container-pflanzen – rastline v loncih
 - Gießmulde – zalivalna kotanja
 - Draht- und Kunststoffhosen – žični in plastični tulci (za mehansko zaščito nadzemnega dela rastlin)
 - Fertigstellung – dokončna ureditev
 - Fertigstellungspflege – zaključna dela
 - Heister – šiba
 - Stammbusch – poraščeno drevo
 - Halbstamm – nizkodebelno drevo
 - Hochstamm – visokodebelno drevo
 - Solitärpflanze – soliter (rastlina za posamično sajenje)
 - Stauden – zelinate trajnice
 - Verankerung – opora (za zagotavljanje stabilnosti posajenih rastlin)
 - Wundbehandlungsmitteln, Wundbehandlungsmittel – zaščitna sredstva
 - Aufschulen – posaditev rastlin v vrsto v enakomernih medsebojnih razmikih kot pri gojenju v drevesnici

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

SIST DIN 18916:2013

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/bbe6fb0b-0f38-472e-8ff1-f896bf562a4d6/sist-din-18916-2013>

VSEBINA	Stran
Predgovor	5
1 Področje uporabe	6
2 Zveza s standardi	6
3 Zahteve glede dobave rastlin	7
3.1 Rastline iz drevesnic.....	7
3.2 Rastline z naravnih rastišč in nasadov	7
3.3 Prevoz rastlin.....	7
4 Zahteve glede materialov, ki se uporabljajo pri delu z rastlinami.....	7
4.1 Oporni koli	7
4.2 Pritrdilni material.....	7
4.3 Materiali, ki zmanjšujejo izhlapevanje	7
4.4 Materiali za zastirke.....	7
4.5 Sredstva za varstvo rastlin in sredstva za pospeševanje rasti.....	7
5 Saditvena dela.....	8
5.1 Splošno o saditvenih delih.....	8
5.2 Pridobivanje rastlin z naravnih rastišč in nasadov	8
5.3 Oskrba rastlin na gradbišču pred sajenjem.....	9
5.4 Izdelava rastnega sloja za sadike	9
5.5 Sajenje lesnatih rastlin, zelnatih trajnic, enoletnic in dvoletnic, čebulnic, gomoljnic in večletnic	9
5.6 Zastiranje.....	11
5.7 Opre	11
5.8 Zmanjševanje izhlapevanja vode iz rastlin	11
5.9 Zaščita pred divjimi živalmi in pašno živino.....	11
5.10 Saditev drevja, presajanje velikih dreves	12
5.11 Saditvena dela na posebnih rastiščih.....	12
6 Dokončna ureditev.....	12
6.1 Splošno.....	12
6.2 Stanje za prevzem.....	12
6.3 Zasajene površine	12
6.4 Opre in zaščite.....	12
7 Vrste opravil pri zaključnih delih.....	13
7.1 Splošno.....	13
7.2 Rahljanje in čiščenje, košnja zasajenih površin	13
7.3 Gnojenje	13
7.4 Zalivanje	13
8 Preskusi.....	13
8.1 Predhodne raziskave.....	13
8.2 Preskus primernosti sadilnega materiala	13
8.3 Kontrolni preskusi	13
9 Vzdrževanje po prevzemu	14

Predgovor

Ta standard je pripravila skupina 01.13.00 "Urejanje zunanjih površin" v okviru tehničnega odbora za standarde v gradbeništvu.

Spremembe

V primerjavi z DIN 18916:1990-09 so bile izvedene naslednje spremembe:

- a) zahteve glede prevoza rastlin so poenostavljene,
- b) zahteve glede obrezovanja zaradi redčenja krošnje pri sadikah s koreninsko grudo so strožje,
- c) glede na predelano obliko ATV DIN 18320 Dela pri urejanju zelenih površin so bili preklicani pravilniki o primanjkljaju blaga pri sajenju in zaščiti rastlin,
- d) dopolnjena in posodobljena so bila tudi pravila iz drugih predpisov.

Predhodne izdaje

DIN 18917-1:1973-10, 1990-09

iTeh STANDARD PREVIEW (standards.iteh.ai)

SIST DIN 18916:2013

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/bbe6fb0b-0f38-472e-8ff-896bf562a4d6/sist-din-18916-2013>

1 Področje uporabe

Ta standard velja za rastline in delo z rastlinami v okviru posegov, ki se izvajajo pri urejanju zelenih površin.

OPOMBA: Za dodatne nasvete glej Priročnik o načrtovanju, izvedbi in vzdrževanju drevnine, ki je primerna za saditev v naseljenih območjih.

2 Zveza s standardi

Ta standard vključuje z datiranim ali nedatiranim sklicevanjem določila iz drugih publikacij. Sklicevanja na standarde so navedena na ustreznih mestih v besedilu, publikacije pa so naštetje spodaj. Pri datiranih sklicevanjih se pri uporabi tega standarda upoštevajo poznejša dopolnila ali spremembe katerekoli od navedenih publikacij le, če so z dopolnilom ali spremembo vključene vanj. Pri nedatiranih sklicevanjih se uporablja zadnja izdaja publikacije (vključno z dopolnili).

- DIN 18915 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Zemeljska dela
- DIN 18918 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Inženirskobiološka varovalna gradnja – Zaščite s pomočjo setev, zasaditev, izvedb z živimi in neživimi gradivi, kombiniranih izvedb
- DIN 18919 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Začetno in redno vzdrževanje zelenih površin
- DIN 19657 Zavarovanje voda, jezov in obalnih sipin – Smernice
- Priporočila za sajenje dreves¹⁾
- Določila o kakovosti rastlin iz drevesnic¹⁾
- Določila o kakovosti zelnatih trajnic¹⁾
- Priročnik o načrtovanju, izvedbi in vzdrževanju drevnine, ki je primerna za saditev v naseljenih območjih¹⁾
- Navodila o legi dreves glede na podzemne komunalne vode²⁾
- Zahteve glede kakovosti in priporočila za uporabo za organske zastirke in komposte pri urejanju zelenih površin¹⁾
- Smernice za načrtovanje, izvedbo in vzdrževanje zelenih streh¹⁾
- Smernice za načrtovanje, izvedbo in vzdrževanje zelenih fasad¹⁾
- Smernice za načrtovanje, izvedbo in vzdrževanje ozelenitev v objektih¹⁾
- Uredba Sveta o določitvi standardov kakovosti za cvetoče čebulice, stebelne in koreninske gomolje³⁾
- DTP Presajanje velikih dreves – Dodatni tehnični pogodbeni pogoji in smernice za presajanje velikih dreves in grmovnic¹⁾

¹⁾ Dosegljivo pri: Forschungsgesellschaft Landschaftsentwicklung Landschaftsbau e.V. - FLL, Colmantstraße 32, 53115 Bonn.

²⁾ Forschungsgesellschaft für Straßen- und Verkehrswesen e.V. (FGSV), 50973 Köln.

³⁾ Dosegljivo pri: AFNOR, av. Francis de Pressensé, 93571 Saint-Denise La Plaine.

3 Zahteve glede dobave rastlin

3.1 Rastline iz drevesnic

- a) Lesnate rastline morajo ustrezati Določilom o kakovosti rastlin iz drevesnic.
- b) Zelnate trajnice morajo ustrezati Določilom o kakovosti zelnatih trajnic. Slednja določila se smiselno uporablja tudi za enoletnice, dvoletnice in večletnice.
- c) Čebulnice in gomoljnice morajo ustrezati Uredbi Sveta o določitvi standardov kakovosti za cvetoče čebulice, stebelne in koreninske gomolje RG 315/68.

3.2 Rastline z naravnih rastišč in nasadov

Rastline z naravnih rastišč in nasadov morajo biti primerne za presaditev, praviloma nepoškodovane in prostorastoče.

3.3 Prevoz rastlin

Preprečiti je treba, da bi se rastline med prevozom poškodovale zaradi, na primer, suše, zmrzali ali nepravilnega nalaganja.

Prevoz rastlin z golimi koreninami, na odprtem vozilu, se pri temperaturah pod 0 °C lahko izvede samo v dogovoru s prejemnikom.

4 Zahteve glede materialov, ki se uporabljajo pri delu z rastlinami

4.1 Oporni koli

Oporni koli morajo biti olupljeni in obstojni dve leti.

[SIST DIN 18916:2013](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/bbe6fb0b-0f38-472e-81f8-896bf562a4d6/sist-din-18916-2013)

4.2 Pritrdilni material

Pritrdilni material mora biti obstojen dve leti.

4.3 Materiali, ki zmanjšujejo izhlapevanje

Bandaže s polnili ali brez njih morajo biti obstojne dve rastni dobi.

Polnila za bandaže (na primer ilovica, pena iz umetnih snovi) in snovi, ki zmanjšujejo izhlapevanje, rastlinam ne smejo škoditi.

4.4 Materiali za zastirke

Materiali za zastirke, namenjeni zaščiti rastlin in živice, ne smejo škoditi rastlinam, ki so predvidene za posaditev. Prav tako ne smejo ovirati pronicanja vode in prehoda zraka v tla.

Organske snovi za zastirke morajo ustrezati dokumentu Zahteve glede kakovosti in priporočila za uporabo za organske zastirke in komposte pri urejanju zelenih površin.

4.5 Sredstva za varstvo rastlin in sredstva za pospeševanje rasti

Uporabo sredstev za varstvo rastlin in sredstev za pospeševanje rasti mora pred vsakokratno uporabo odobriti Zvezni biološki inštitut za kmetijstvo in gozdarstvo.

Zaščitna sredstva morajo biti tako kakovostna, da so učinkovita najmanj eno leto.

Žični in plastični tulci, ki se uporabljajo za mehansko zaščito nadzemnega dela posajenih rastlin, morajo biti obstojni dve leti in ne smejo zavirati rasti.

5 Saditvena dela

5.1 Splošno o saditvenih delih

Pogoji, način, obseg in čas posegov se v celoti prilagajajo času sajenja, vrsti rastlin in značilnostim rastišča.

Pri določanju časa sajenja je treba upoštevati posebnosti posamezne vrste in sorte.

Listopadne lesnate rastline se ponavadi sadijo v obdobju mirovanja. Rastline s koreninsko grudo in z golimi koreninami se sadijo v času mirovanja rasti, vse rastline v loncih pa vse leto.

Zelnate trajnice ter tudi enoletnice in dvoletnice ter druge rastline za sajenje na gredice se lahko sadijo vse leto, če tla niso zamrznjena.

Rastline z golimi koreninami se ne smejo saditi, kadar je talna podlaga zamrznjena.

Kadar so rastline na gradbišču, je treba preprečiti, da bi se poškodovale pri prevozu in premikanju, skladiščenju, vkopavanju v zasip in sajenju. Prav tako jih je treba zaščititi pred izsušitvijo, pregretjem in zmrzaljo.

Pri delu z rastlinami je treba upoštevati mejne vrednosti, ki se nanašajo na možnost obdelave tal brez poškodb talnih por po DIN 18915.

Za navodila glede dodajanja gnojil (glej DIN 18919).

5.2 Pridobivanje rastlin z naravnih rastišč in nasadov

5.2.1 Pridobivanje posameznih rastlin

Trajnice in lesnate rastline se presajajo s koreninsko grudo, mlajše rastline se lahko presajajo z golimi koreninami. Večje lesnate rastline, ki so začele odganjati, je treba presaditi s koreninsko grudo in jih po potrebi zavarovati s snovmi, ki preprečujejo izhlapevanje. Rastline, pridobljene z naravnih rastišč in nasadov, je treba posaditi brez vmesnega vkopavanja v zasipe.

Premer koreninske grude pri lesnatih rastlinah naj bo najmanj 8-krat večji od premera debla posamezne rastline, izmerjeno 1 m nad nivojem tal.

Če se lesnate rastline presajajo z golimi koreninami, naj bo, odvisno od posamezne rastlinske vrste in od vrste tal, premer koreninskega sistema 10- do 15-krat večji od premera debla posamezne rastline.

Pri izkopavanju se korenine ne smejo odtrgati, ampak jih je treba prerezati z ostrim rezilom, da je rez gladek. Konce korenin s premerom, večjim od 30 mm, je treba gladko odrezati in premazati z zaščitnim sredstvom.

5.2.2 izkop kosov rastlinskega pokrova

Posamezni kosi rastlinskega pokrova naj bodo čim večji in naj obsegajo tudi prekoreninjena tla.

5.3 Oskrba rastlin na gradbišču pred sajenjem

5.3.1 Skladiščenje na gradbišču

Rastline bi morale biti posajene takoj po dobavi. Če to ni mogoče, se lahko uskladiščijo za največ 48 ur. V tem času je treba rastline z enostavnimi ukrepi, na primer z zalivanjem in s pokrivanjem, zaščititi tako, da ne pride do poškodb zaradi izsušitve, zmrzali ali pregrevanja.

5.3.2 Zaščitni ukrepi po preteku časa za uskladiščenje

Če po preteku 48 ur rastlin še vedno niso posajene, je treba poskrbeti za dodatne zaščitne ukrepe. Ti so odvisni od letnega časa, vremenskih razmer, načina prevoza in premikanja sadik ter vrste sadik (s koreninsko grudo, v loncih). Izvedejo se ukrepi, navedeni v točki 5.3.1, po potrebi še pogosteje in v večjem obsegu. Če pa tudi to ne zadostuje, je treba rastline dati v zasip.

5.3.3 Izdelava zasipa na gradbišču

Rastline se prestavijo v predhodno izkopane jarke in navlažijo. Korenine ali koreninske grude se z vseh strani prekrijejo z nasipom iz rahle zemlje, ki se nato potlači in utrdi ter izdatno zalije. Če so rastline med seboj povezane v šope, se po potrebi razvežejo. Kjer je to potrebno, se sadike zaščitijo tudi pred objedanjem divjadi.

Če se rastline prestavijo v zasip pozimi, je treba občutljive sadike zaščititi (na primer z rahlo zastirkro iz ustreznih materialov, kot so slama ali veje iglavcev).

5.3.4 Začasna posaditev

Če rastlin do konca obdobja, ki je še primerno za sajenje, ni mogoče posaditi na stalno mesto, jih je treba posaditi v vrste kot pri gojenju v drevesnici in vzdrževati. Razdalja med posajenimi sadikami se prilagodi velikosti in vrsti sadik. Površine za posaditev se pripravijo skladno s točko 5.4.1.

5.4 Izdelava ravnega sloja za sadike

5.4.1 Preddela

Rastni sloj in po potrebi tudi nosilna tla se pripravita skladno z DIN 18915.

Posameznemu drevesu, ki bo posajeno na območje, kjer je razraščanje korenin omejeno (na primer na trgih ali na ulicah), je treba zagotoviti najmanj 6 m² površine, ki naj bo odprta – netlakovana ali pa pokrita s takšnimi oblogami, ki trajno prepuščajo zrak in vodo. Prostor za razraščanje korenin mora imeti površino najmanj 16 m², v globino mora segati vsaj 80 cm.

5.4.2 Fini planum

Fini planum, kadar ga je treba izdelati pred sajenjem, mora biti primerno poravnano. Razlike v ravnosti na 4 m dolgi lati ne bi smele biti večje od 5 cm. Stiki s sosednjimi površinami morajo biti poravnani in so lahko do 3 cm nižji. Pri tem je treba pobrati in odstraniti tudi smeti, kamne s premerom, večjim od 5 cm, in dele rastlin, ki se dolgo razkrajajo.

5.5 Sajenje lesnatih rastlin, zelnatih trajnic, enoletnic in dvoletnic, čebulnic, gomoljnic in večletnic

5.5.1 Sadilne luknje in sadilne jame

Širina izkopane sadilne luknje ali sadilne jame mora biti 1,5-krat večja od premera koreninskega spleta ali koreninske grude.